

CIARA CREMIN

KADINSI GELECEK

KAPITALİZM VE
ERİL BOZUKLUK

Çeviren: Defne Yazıcıoğlu

KADINSI GELECEK

Translated from the English Language edition of Future is Feminine: Capitalism and the Masculine Disorder by Ciara Cremin, originally published by Bloomsbury Publishing Plc. Copyright © 2021 by Ciara Cremin. This edition arranged through Kayı Literary Agency. Turkish translation Copyright © 2024 by Sola Unitas. All rights reserved.

Tüm hakları saklıdır. İngilizce orijinali Bloomsbury Publishing Plc. tarafından "Future is Feminine: Capitalism and the Masculine Disorder" adıyla yayımlanmıştır. Bu eser Kayı Telif Hakları Ajansı aracılığıyla alınmıştır. Bu eserin çeviri sorumluluğu Sola Koç, Eğ. Dan. Hiz. A.Ş.'ye aittir. Bu kitabın hiçbir bölümü yazılı izin alınmadan kopyalanamaz ya da çoğaltılamaz.

SANDER YAYINLARI

Fetih Mah. Tahrallı Sok. Kavakyeli İş Merkezi
No: 7/E İç Kapı No:16 Ataşehir/İSTANBUL
Telefon: 0212 939 76 52 - E-posta: sander@sanderyayinlari.com
www.facebook.com/sanderyayinlari
www.twitter.com/SanderYay
www.instagram.com/sanderyayinlari
<https://sanderyayinlari.com>

ISBN: 9786256811324

Yayıncı Sertifika No: 45798

1. Baskı: İstanbul 2024

İmtiyaz Sahibi: Umut Kısa

Genel Yayın Yönetmeni: Buket Konur

Çeviren: Defne Yazıcıoğlu

Editör: Ayşegül Yazmacı

Redaksiyon: Dicle Biçicisoy

Son Okuma: Buket Konur

Mizanpaj: Özlem Yıldız

Kapak Tasarımı: Özlem Yıldız

Orijinal Adı: Future is Feminine: Capitalism and the Masculine Disorder

BASILDIĞI YER

Özkaracan Matbaacılık ve Ciltcilik San. Tic. Ltd. Şti.

15 Temmuz Mahallesi Gülbahar Caddesi No: 62/C Bağcılar/ İstanbul

Sertifika No: 45469

© Bu kitabın tüm yayın hakları Sola Koç, Eğ. Dan. Hiz. A.Ş.'ye aittir. Yazılı izin alınmadan kısmen veya tamamen hiçbir yolla kopya edilemez, çoğaltılamaz ve dağıtılamaz.

KADINSI GELECEK
Kapitalizm ve Eril Bozukluk

CIARA CREMIN

Çeviren: Defne Yazıcıoğlu

 sander yayınları

İÇİNDEKİLER

Teşekkür

7

1 Genel Hastalık

9

2 Baban Kim?

33

3 Toksikite İndeksi

61

4 Erkek Merkeziliğin Vektörleri

103

5 Transvestizm

143

6 Modası Geçen İmparatorluk

199

Notlar

222

Kaynakça

228

Teşekkür

Yazarın adı, iş birliği içinde gerçekleşen bu ortak çalışmada önemsiz. Bu kitap, yazarı etkileyen ve ilham veren herkesin eseridir; bunun gibi çalışmaların hayata geçirilmesine doğrudan veya dolaylı olarak yardımcı olanların eseridir. Dolayısıyla, burada ismini sayabileceğim pek çok kişiden sadece birkaçının adı yer alıyor. Bu vesileyle isminizi anmadıysam şimdiden özür dilerim.

Bu, yazılması zor bir kitaptı. Bazen kendimi ifade etmekte güçlük çektim. Üzerinde çalışılması gereken birçok teorik ve kavramsal konu vardı. Zaman zaman konuyla ilgili pek çok alanı kapsayan ciltler dolusu literatür arasında boğulma tehlikesiyle karşı karşıya kaldım. En zor olanı, neyin dışarıda bırakılacağına ve elbette neyin ekleneceğine karar vermektir. Hye Ji Lee'nin ayrıntılara yönelik keskin dikkati ve editöryal ustalığı, kitabın okunur hâle gelmesinde büyük rol oynadı. Ona son-suz kadar minnettirim. Bu projeye yaptıkları katkılardan dolayı Bloomsbury'deki herkese ve ortaklarına, özellikle de beni görevlendiren editörüm Liza Thompson'a teşekkür ediyorum. Lacan (Matthew Flisfeder, Warwick Tie ve Bruce Edman), Deleuze ve Guattari (Ian Buchanan) ile "Transvestizm" (Juliet Jacques) hakkındaki bölümleri kontrol ettikleri için teşekkür ederim. Dylan Taylor ve Jack Foster'a da kendi dergileri *CounterFutures* için kadınsal praksi hakkında yazdığım ve bir kısmı ilk bölümde yer alan makaleyle ilgili yararlı yorumlarından dolayı teşekkür etmek isterim. En sevdiğimiz "yazma inzivalarına", başka bir deyişle kafeinle ateşlenen verimli günler geçirdiğim meslektaşım ve arkadaşım David Mayeda'ya teşekkür ederim. Bana bu kitabı yazma fırsatını tanıdığı için Auckland Üniversitesi'ne ve yıllar boyunca bana sağladıkları destek için Bruce Cohen ve Adam White gibi meslektaşlarıma/arkadaşlarıma minnettirim. Birçok mükemmel öğrenciye ders vermek ve onlarla çalışmak bir ayrıcalık. Kadınlığıma dair koşulsuz onaylarına derinden minnettirim. Eleştirel araştırmaya ve sos-

yal adalete olan bağlılıklarıyla eğitimin neden önemli olduğunu bir kez daha gösterdiler.

Katkıları sıklıkla dile getirilmeyen hayatımızın kahramanları çoğunlukla kadınlardır. Akiko, ne koltuk değneğim ne de olmayan penisim. En çok ona borçluyum.

1

Genel Hastalık

Erkeklik öldürür. Kadınlık hayat kurtarır. Başkalarını önemsemek, şefkat, empati, duygusallık, duygusal ifade çeşitliliği ve bu gibi nitelikler bireylerin refahı ve sağlıklı bir toplum için gereklidir. Bununla birlikte, bacaklarının arasında bir uzantı sarkanlara, erken yaşlardan itibaren bu tür nitelikleri reddetmeleri yönünde baskı yapılıyor çünkü bunlar keyfi bir şekilde feminen olmakla -aynı zamanda kadın anlamına da gelen bir kelime- ilişkilendiriliyor. Bunlar erkekliğin zıttı olarak tanımlanan ve hatta, erkeğin özellikle isyan etmesinin öğretildiği niteliklerdir. Şurası muhakkak ki, rekabet üzerine kurulan toplum, egolarımızda statü ve güç ihtiyacını geliştiriyor. Agresif bir şekilde bunu uygulayanlar ise ödüllendiriliyor. Bu kitabın önermesi, erilliğin her birimizi etkileyen bir bozukluk olduğudur. Ayrıca bu bozukluğu kapitalizmle eşleştiren kitap, ona uygun bir terapi bulmayı amaçlıyor. Gelecek, eğer görebilecek kadar yaşarsak, dişil olmalı: Eril olana hiçbir gönderme yapmadan bu cinsiyetlendirilmiş terimleri ve radikal biçimde dönüştürülmüş koşullar altında bunların maddi sonuçlarını geçersiz kılan bir feminenlik olmalı.

Bu bozukluk, cinsiyetimiz veya toplumsal cinsiyetimiz ne olursa olsun, hiçbirimizin bağımsız olmadığı hasta bir toplumdan doğar. Yüksek makamlardaki sosyopatlar, üniformalı erkekler ve güçlerini kötüye kullanan kadın avcılarını gibi en çok etkilenenler, anlaşılır nedenlerden dolayı en fazla dikkat çekenlerdir. Ama bu bizi, alışmış olduğumuz için, kıyaslandığında banal ya da daha kötüsü, doğal olarak erkeksi görünen genel durumdan uzaklaştırıyor. Bu kitapta görüş alanımda olanlar yalnızca en kötü erkekler değil, aynı zamanda en iyi erkekler. Erkeklerin rutin zorbalık davranışlarında, statü ve güç arzularında, karakterlerine iftira atıldığında verdikleri tepkilerde bir sıradanlık

var. Ancak erkeklerin en saldırgan ve egoistleri bazen kadınlar-
dır; erkeklerden gelen ataerkilliği sürdüren niteliklerin ta ken-
disini talep eden kadınlar. Bu bizi şaşırtmamalı. Erkek merkezli
bir toplumda, bilinçdışı da erkek merkezlidir. Bozukluğun be-
lirtisi olarak eril olana nasıl ve ne ölçüde yatırım yaptığımızı ve
ona bağımlı olduğumuzu zar zor kavrayabiliyoruz. Bu bozuk-
luk aile içi şiddet, intihar oranları, evsizlik ve hapsedilme istatis-
tiklerinde ortaya çıkıyor. Bu, aynı zamanda atomize, rekabetçi,
savaş çığırkanı, sınıf odaklı ve ırkçı bir toplumu da karakterize
eden şey. Bir başka deyişle bu, kapitalizm. Kâr için sömüren bir
sınıfsız yapamayacağı gibi, kapitalizm bu bozukluk olmadan
var olamaz. Sınıf ve erkek egemenliği birbirine o kadar ince
bir şekilde örülmüş durumdaki, bunu çözebilecek kadar zeki
ve el becerisine sahip birini hayal etmek zor. Erkeklik elbette
geçirgen bir terimdir. Tanımlanması zor ama insanların ayırt
etmesi için yeterince kolaydır. Negatif olarak fark edilir. Başka
bir deyişle, zıtlığına göre tanımlanır. Düşmanı, dayanağı
-en çok korkulan ve reddedilen şey-, toplumumuzun kadını
olarak nitelendirdiği şey ise bu hastalığın aşısıdır.

Erkek olma süreci, kadını olarak kabul edilen her şeye kar-
şı bir tikslenme terapisi. Bu sadece bir üslup meselesi değil,
daha derin, rahatsız edici ve yıkıcı bir şeyin göstergesidir. Bu
sadece erkeklerin yararlanabileceği tarzlarla sınırlı kalmaz, aynı
zamanda bu kitabın temelinde erkeksi bir bozukluk olarak ta-
nımladığım ve teşhis ettiğim şeyin, benliğin zihinsel sağlık ve
başkalarının refahı için hayati önem taşıyan yönlerinin bastırıl-
ması ve sabote edilmesi anlamına gelir. Ancak şefkat, em-
pati, duygusallık, başkalarını önemsemek -çok çeşitli duygu
ve duygulanımlar- kadını sayılıp erkeksi sayılmadığında, başı
dertte olan sadece erkekler değil, hepimiziz.

Yetersizlik duygularını sonsuza dek telafi eden bir varoluş
durumunun tersine bir üsluplaştırma olan erkeklik krizden do-
ğar ancak sadece sağlamlık cilası aşındığında bu şekilde adlan-
dırılır. Öte yandan feminen bir kadın, kırılabilirliği üstüne giyer.

Tanrıça, sürtük, kız kardeşliğin grev kırıcısı ve hiçbir zaman yeterince *queer* olmayan kadınlığı, çöküşle, havailikle, zayıflıkla ve kırılgenlikle eş anlamlıdır. Freud, süslerin penis yokluğunu telafi ettiğini düşünüyordu. Oysa görünüşteki aşırılıkları nedeniyle kadınlığı küçümseyen ve bunu yaparken kadın düşmanlığına ihanet eden kendini beğenmiş erkek için bunlar, güzellik ve moda endüstrilerinin hain uygulamalarına kölelik ve suç ortaklığının işaretleri. Sınıf, ırk ve etnik farklılıklar nedeniyle karmaşıklaşan bir durumda, şüphesiz erkekler kadar erkeklik de var. Yine de erkeklerin ezici çoğunluğunda, kadınların alanına müdahalede bulunmalarına ufak bir engel mevcut. Görünüşten çok daha derinlere inen bir şeyin göstergesi olarak bu, öne sürdüğüm üzere, önemsiz bir konu değil.

Giyim, erkeksi cinsiyetin ne kadar sıkı korunduğunun en görünür ve doğrulanması en kolay örneği. Ancak erkeklerin asla kadın kıyafetleri içinde görülmediği söylenemez. Tam tersine günlük gömlek ve pantolonlar, bir kadının gardırobunun başlıca öğeleridir. Doğrusu, çok çeşitli stilleri bir araya getiren kadınların giydiği kıyafetler cinsiyet ayrımı gözetmiyor. Ancak farklı öznel yönelimleri, siyasi yakınlıkları, gey ve queer cinsel kimliklerini de içerecek şekilde geniş bir erkek çeşitliliğinin bu önemsiz terzilik eşliğini geçmemesi, hem erkeklerin hem de kadınların eril tahakküme olan bilinçsiz bağımlılığından kaynaklanmakta. Erkekler bana “Ama kadın kıyafeti giymek gibi bir isteğim yok.” diyor. Kadınlar ise “Kadınsı erkeklerden hoşlanmıyorum.” yorumunu yapıyor. Bu tür iddialara şüpheyile yaklaşmak için bir neden yok; tercih kişiseldir. Ancak kadınsı duygu ve giyime yönelik yaradılıştan gelen genetik bir şey yoksa, bu erkek-merkezli düzenin -erkek üyeyi dini bir fetiş statüsüyle onurlandıran düzenin-, bizi, onu ayakta tutan cinsiyet işaretlerini istemeye yöneltecek şekilde sosyalleştirmede son derece etkili olduğu açık. İster erkek ister kadın olsun, öyle ya da böyle, libido eril olana bağlıdır.

Toksik erkeklik, Karner tarafından 1996 yılında ortaya atılan bir terim ve Sculos (2017) bunu “Kadınlara, erkeklere, çocuklara ve daha geniş anlamda topluma,” zarar veren gevşek bir “normlar, inançlar ve davranışlar” dizisi olarak tanımlamakta. Bu herkes için geçerli olabilir. Toplumun kendisi zehirli olduğunda, içinde yetişen öznenin de bu zehri miras alması muhtemel. Bu nedenle odak noktam, eril bozukluk dediğim şeyin genel durumu. Toplumumuzda cinsiyet ve cinsellik genellikle birbirine karışır. Genellikle penisle doğanlar erkekleştirilir. İşte tam da bu nedenle, ampirik olarak, en çok etkilenenlerin genellikle oğlan çocukları ve erkekler olduğu ortaya çıkıyor. Ama aynı durum kadınların da başına gelebilir. Eril ve dişil özelliklerin bir sürekliliği vardır ancak bunlar yine de dikkate değer bir dereceye kadar insanın icat ettiği ikili cinsiyet kavramıyla eşleşir. Doğuştan erkek olarak tanımlanan ama kendisini kadın olarak sunan bir kişi olarak, kalabalığın dikkatini çeken biriyim ve sürekli bir merak kaynağıyım. Trans kadınlar, tarzların, davranışların, tutkuların ve benzerlerinin, erillik ekseninde dönen hatalı iki cinsiyet kavramına ne ölçüde uyduğu konusundaki kuralı kanıtlayan bir istisnadır. Belki, özellikle trans kadınların ciddi oranda istismara maruz kalmasının bir nedeni de budur.

Falluslar her yerdeler. Bu fallosentrik -bozuk- bir düzen. Ya da basitçe ataerkillik, duygusal açıdan gelişmemiş olanlara ayrıcalık tanıyan bir dizi yerleşik koşuldur. Sınıf ve ırk ayrımlarının yanı sıra, eril sosyalleşmenin insan ruhuna verdiği zarar göz önüne alındığında, erkeklerin “ayrıcalıklı” olduğu fikri yalnızca en dar anlamda işe yarar. Bell Hooks, ataerkilliğin erkek çocuklardan ve erkeklerden “kendilerinin duygusal kısımlarını öldürmelerini” ve birbirlerine böyle zarar vermelerini talep ettiğini söylerken bunu çok iyi ifade ediyor. Erkek olmak Hooks’un çok iyi tanımladığı gibi, “psşik kendine zarar verme” sürecidir. (Hooks, 2004: 58) Bu ifadeyi bu kitapta bozukluğun önemli bir özelliğini anlatırken bir kısaltma olarak kullandım. Feministlerin ataerkilliğe karşı mücadelelerinde erkekleri de saflarına

katmaya çalıştığı bir ortamda, ben bunu *bizim* mücadelemiz olarak tanımlıyorum. Kişisel olarak etkilensek de etkilenmesek de her türlü baskının sona erdirilmesindeki ortak çıkar nedeniyle bunun bizim mücadelemiz olduğunu kastetmiyorum. Savaşmamızın nedeni hayırseverlik ya da benim şüphelendiğim gibi “Ben feministim.” rozetinin fallik bir statüye sahip olması değil. Tam tersine, bunun erkek ruhuna verdiği zararı da göz önüne alarak “ataerkilliği yıkmanın” erkeklerin de doğrudan çıkarına olduğunu bilmek.

Ve eğer erkeklerin ataerkilliği sona erdirmeye konusunda madde çıkarları varsa, trans kadınların da çıkarları olması mantıklı. Trans ve natrans kadınlarla -kendilerini doğumda kendilerine verilen cinsiyetle tanımlayan kadınlar- arasındaki fark, sınıf ve ırk gibi faktörlere bağlı olarak ilgilerinin genellikle daha içgüdüsel olması. Bana göre ataerkilliğin tek gerçek fayda sağlayan tarafı kapitalist sınıf. Erkekler çağlar boyunca vahşi şiddet eylemleri gerçekleştirmiş olsa da kapitalizm belirli bir erkeklik biçimini ortaya çıkarıyor. İnsanlar kapitalizmi “libidinal bir ekonomi” olarak tanımlıyor. Doğrusu, özellikle erkeklerin, sermayenin değer verdiği veya değer ürettiği fallik ideallere ve nesnelere yatırım yapmak üzere sosyalleştirilmesi kesin olarak libidinaldir.

Yine de erkeklği eleştirmiyor değiliz. Sonuçta, toplumdaki pek çok hastalığın sorumlusu “toksik” bir erkeklik. Dolayısıyla eğer erkekler daha ilerici bir yapıya sahip olsaydı ataerkilliğin sona ereceğini varsayabilirdik. Erkeklği zehirli olarak tanımlamak, suyu ıslak olarak tanımlamak gibidir. Freud’u genel olarak reddetse de alıntılan Bourdieu (2001), erkeklerin ve kadınların nasıl libidinal olarak ve bilinçsizce eril tahakküm biçimlerine yöneldiklerini ve bunu alışkanlıkla ve düşünmeden günlük etkileşimlerde, tavırlarda, jestlerde ve ses tonlarında nasıl yeniden ürettiklerini tanımlamıştı. Evde, işyerinde ve boş zamanlarımızda, gündelik sözlerimizde ve jestlerimizde, uzay ve zamanda, erkek merkeziliğin gücü o kadar fazla ki, bu ilişkilerin yeniden üretilmesinde hepimizin suç ortağı olduğu açık.

“Erkeklik öldürür. Kadınlık hayat kurtarır.”

Cremin'in kaleminden doğan bu derinlemesine eser, toplumun eril normlarına meydan okuyan cesur bir manifesto olarak öne çıkıyor. Sınıfta yaşanan katliam, yüksek makamlarda var olan kadın düşmanlığı ve üniformalı sosyopatlarla şekillenen dünyamızda, erkek olmanın kaotik ve duygusuz bir labirent olduğunu keşfetmeye hazır olun.

Yazar, erkekliğin kendisini tanımlama ve ifade etme özgürlüğünün, giyim tarzından duygusal zenginliğe kadar bir dizi kısıtlamaya tabi olduğunu vurguluyor. Toplumumuzda kadınsılıkla özdeşleşen her şeyin, erkek olmanın zıttı olarak reddedilmesi, Cremin'in gözler önüne serdiği büyük bir sorunu temsil ediyor.

Kitap, trans bir kadının bakış açısından erkekliğin bozuk haritasını çıkartıyor ve bu zorlu mücadelede aşılacak yolları tartışıyor. Şefkat ve hassasiyetin zayıflık olarak değil, insan olmanın doğal bir parçası olarak kabul edilmesi gerektiğini vurguluyor. Cremin, Marx ve Freud gibi düşünürlerin teorilerine başvurarak, eril normların kapitalist toplumun bir hastalığı olduğunu savunuyor ve bu hastalığı aşmanın mümkün yollarını speküle ediyor.

Cremin'in vizyonu, eril ve dişil terimlerinin bizi tanımlamaktan çıkacağı, ilişkilerimizi belirlemede etkisiz hâle geleceği bir gelecek vadediyor.

Bu etkileyici eser, okuyucuyu eril normlara meydan okumaya ve kendi benliklerini özgürce ifade etmeye davet ediyor. Cremin'in derinlemesine analizi, toplumsal dönüşüm için bir kılavuz olarak hizmet ediyor ve okuyucuya daha adil, özgür ve kapsayıcı bir geleceğe yönelik düşünce yolculuğuna çıkarma sözü veriyor.